

Ohlédnutí ♦ 2024

kúk

INFORMAČNÍ OBČASNÍK
PRO KNIHOVNY ÚSTECKA

Stručné shrnutí – služby a činnost Okresního metodického oddělení

Okresní metodické oddělení vykonává regionální funkce pro knihovny regionu Ústí nad Labem.

V roce 2024 bylo uskutečněno 13 metodických návštěv a 7 osobních konzultací. Aktuální informace byly zveřejňovány na [webových stránkách](#) a zasílány e-mailem.

V listopadu proběhlo v Knihovně Ústeckého kraje společné setkání se zřizovateli knihoven a knihovníky, tematicky bylo zaměřeno mj. na novinky z oboru, práci s automatizovaným knihovnickým systémem Tritius a vyhledávání v katalogu, legislativní otázky, autorské právo, vzdělávání, portál [Knihovny.cz](#) aj.

19 knihoven

2 profesionální: Chlumec, Trmice

16 neprofesionálních: Dubice (nepracovala), Habrovany, Chabařovice, Libouchec, Malé Březno, Malečov, Petrovice, Povrly, Přestanov, Ryjice, Řehlovice, Telnice, Tisá, Velké Březno, Velké Chvojno, Zubrnice

1 pobočka: Roudníky (Chabařovice)

Byla poskytnuta pomoc s aktualizací knihovního fondu v knihovnách v Chlumci, Trmicích, Chabařovicích, Velkém Březně, Libouchci a Malém Březně, pro opotřebení a zastaralost, ale také nerelevantnost k aktuálním potřebám uživatelů bylo odepsáno 5 641 svazků. Pravidelná revize fondu proběhla v Libouchci. Byla provedena revize a aktualizace výměnného knihovního fondu.

Do výměnného fondu byly nakoupeny dokumenty za 704 296,56 Kč (634 796,56 Kč z prostředků kraje, z toho 450 000 Kč z dotace RF, a 69 500 Kč z účelově poskytnutých příspěvků obcí) – celkem 1 888 knih a 202 jiných dokumentů (tj. 2 090 dokumentů). Celkem bylo do výměnného fondu a do vlastních fondů knihoven zpracováno 3 187 dokumentů.

Během 12 rozvozů bylo expedováno 116 výměnných souborů (5 498 dokumentů), zároveň bylo do stálého fondu knihoven předáno 443 svazků knih v 46 dávkách.

Podrobněji viz *Výroční zpráva hodnocení výkonu RF v Ústeckém kraji v roce 2024*.

Podtrženo, sečteno aneb knihovny na Ústecku v pár číslech

Počet čtenářů
1 054

Počet čtenářů do 15 let:
294

Počet výpůjček (vč. online)
20 688 (20 707)

Počet návštěvníků (vč. online)
11 936 (13 522)

Počet akcí
177

Počet nových dokumentů
1 097

Náklady na knihovní fond
223 350

Knihovní fond celkem
47 428

Obecní knihovna v Tisé a její knihovník a knihovnice

Knihovna v Tisé otevřela poměrně nedávno. Zahájení proběhlo 1. 9. 2024 akcí pro ZŠ. Nyní máme 57 registrovaných čtenářů. Záměr vybudovat knihovnu vznikl v roce 2015, ale nebyl podpořen zastupiteli. Tak vznikl Knihytoč, projekt volnočasové aktivity, založený na dobrovolnosti a darech s mottem Půjč, vrať, vyměň. Až po osmi letech a získání oranžové stuhy v soutěži Vesnice roku dostalo vybudování knihovny jednohlasnou podporu.

V současné době se o chod knihovny stará pan Libor Holpuch z Děčína a paní Vladislava Králová z Tisé. Libor je učitel na střední škole a roli knihovníka převzal po své

ženě, která v Tisé nastoupí do infocentra. Libor říká: „Nějak mi to tady přirostlo k srdci.“ Vladka je učitelka MŠ a spoluzakladatelka Knihytoče a pořádá v tomto prostoru volnočasové akce pro děti. Např. autorská čtení, Noc s Andersenem a páteční poČTENÍčka. Pozice knihovnice je její naplněný dětský sen.

Kromě běžného půjčování knih nabízíme zájemcům i registraci v systému Palmknihy a stahování e-knih a audioknih. Jsme rádi i za to, když se u nás staví děti třeba jen na prohlížení knížek, případně máme pro ně k dispozici druhý počítač.

(pozn.: Díky podpoře obce je knihovna od ledna 2025 i automatizovaná v systému Tritius.)

Jiří Louvar, knihovník Obecní knihovny v Povrlech

Knihy mě provází celý život. Do třiceti let jsem žil v Ústí nad Labem a postupně navštěvoval knihovny v kulturním domě, Velké Hradební, ještě i bez přístavby, poté i knihovnu v Churchillově ulici, vymetal jsem antikvariáty (myslím, že byly v Ústí dva) a ve čtvrtek jsem stál frontu na knihy. Místo knihovníka v mém současném bydlišti Povrly jsem převzal loni v září po odchodu bývalé knihovnice p. Hamplové do opětovného důchodu, kdy jsem přijal nabídku ze strany obce na převzetí knihovny. Práce knihovníka na naší malé obci mě baví svojí „domáckou“ atmosférou, osobními kontakty se čtenáři a akční součinností s vedením obce.

Za půl roku se v knihovně podařilo kompletně vyměnit regály, stoly, skříňky, zákoutí s věšáky, přibyl počítač pro veřejnost, tiskárna na stvrzenky, wifi připojení, obec zakoupila čtečku a tablet a brzy spustíme jejich půjčování.

V knihovně letos probíhá druhá výstava fotografií a následující jsou domluvené až do půli října. Uspořádali jsme autorské čtení a do prázdnin bych ještě chtěl asi dvě podobné akce zopakovat. Dále mám domluvenou školní návštěvu při příležitosti Noci s Andersenem a v červnu pasování čtenářů. Loni jsem absolvoval kurz knihovnického minima a spustil jsem na facebooku stránky pro čtenáře. Některé knihovní události přichází i nahodile a nečekaně, takže se nechám sám rád i něčím příjemným překvapit.

Naše knihovna se nachází v prostorách bývalé školy z roku 1901 a je to typická elegantní klasicistní budova. Ve velkorysém prostoru vládne klid, kde se snadno

zapomene na běh času. Z oken je výhled na Královský potok a za ním na soubor roubených domků, objekt bývalé kovárny a snad brzy i budoucí muzeum. Nad tím se vypíná Školní vrch a na pozadí České středohoří okolo Bukové hory. Takže je výhled fantastický. Plánuji k tomu výhledu pořídit návštěvníkům knihovny stolky a křesílka. Tak snad se to povede.

Čtenářem jsem celý život, i když pravda poslední léta „čtu“ ušima. Zrak už je unavený. Mám rád beatnickou a undergroundovou literaturu, texty i básně. Ale jinak nejsem moc vyhraněný čtenář, čtu cokoliv, co mě zaujme. Ze současných spisovatelů mám rád Jaroslava Rudiše, Jáchyma Topola, Miloše Urbana, Alenu Mornštajnovou a mnoho dalších.

Miluji cykloturistiku a rád plánuji i několikadenní cesty pro své přátele, rád fotím a zajímám se o regionální historii.

Minimum obecního knihovníka

V roce 2024 jsme knihovníkům v Ústeckém kraji nově nabídli e-learningový kurz Minimum obecního knihovníka, a to díky spolupráci s Knihovnou Františka Bartoše ve Zlíně a Moravskou zemskou knihovnou v Brně.

Tento bezplatný kurz je určen pracovníkům obecních knihoven bez odborného knihovnického vzdělání. V deseti modulech

shrnuje témata od základů knihovnictví přes akvizici, katalogizaci, knihovnické a informační služby až po propagaci knihoven.

Dalším zájemcům se nový běh kurzu otevře na podzim 2025. Podrobnější informace k obsahu a termínům:

<https://www.knihovnauk.cz/pro-knihovny/vzdelavani/>.

Několik #NEJ2024 z knihoven Ústecka

Nejmenší obcí s knihovnou na Ústecku jsou Ryjice.

Největší knihovnou co do velikosti prostoru jsou Trmice, z neprofesionálních knihoven Chabařovice a Velké Březno.

Nejmenší knihovnou je Přestanov.

Nejvíce **vlastních knihovních dokumentů** nabízely svým čtenářům Trmice, z neprofesionálních knihoven Petrovice. Na počet obyvatel mělo nejvíce dokumentů Malé Březno.

Nejvíce **dokumentů z výměnného fondu** Knihovny Ústeckého kraje bylo zapůjčeno do Chlumce a do Chabařovic.

Nejvíce **peněz na nákup knih** poskytly své knihovně Trmice, z menších obcí pak Povrly. V přepočtu na 1 obyvatele nakupovali nejvíce v Přestanově.

Nejvíce **studijních míst** nabídly Trmice a Chabařovice.

Nejvíce **počítačů** bylo k dispozici ve Velkém Chvojně.

Nejvíce hodin věnoval svému **sebevzdělávání** knihovník z Povrů.

Nejdéle měla pro své čtenáře **otevřeno** knihovna v Trmicích, z neprofesionálních knihoven Chabařovice. Knihovna v Přestanově nabízela možnost výběru knih i v době úředních hodin úřadu.

Největší **počet čtenářů** vykazaly Trmice, z neprofesionálních knihoven Velké Březno, obě knihovny měly ve své kategorii i nejvíce dětských čtenářů.

Největší **procento čtenářů** z obyvatel obce registrovaly Zubrnice. Největším procentem dětských čtenářů z jejich celkového počtu se mohou pochlubit ve Velkém Březně.

Nejvíce **výpůjček** evidovaly Trmice, z neprofesionálních knihoven Chabařovice. Nejvíce výpůjček vzhledem k počtu obyvatel i počtu čtenářů si zapsaly Ryjice.

Do Trmic a Chabařovic přišlo nejvíce **návštěvníků**.

Nejvíce **akcí** proběhlo v chabařovické knihovně, nejvíce **lidí na akce** přišlo do trmické knihovny.

Knihovník Ústeckého kraje

Ocenění „Knihovník Ústeckého kraje“ od roku 2015 každoročně vyhlašují Knihovna Ústeckého kraje a Ústecký kraj ve spolupráci se SKIP Drsný Sever.

V roce 2024 reprezentovala Ústecko paní **Jana Chvátalová z Městské knihovny v Chlumu** a získala pamětní list za obětavou a příkladnou práci v knihovně.

Cena je určena skvělým, aktivním a inspirativním knihovnicím a knihovníkům ve veřejných knihovnách v obcích a městech do 5 000 obyvatel a s pracovním úvazkem knihovníka/knihovnicí do 1,0.

- Více informací:

[Pravidla k ocenění „Knihovník Ústeckého kraje“](#)

Návrhy na nominace pracovníků knihoven na ocenění „**Knihovník Ústeckého kraje 2025**“ lze podávat písemně prostřednictvím [WEBOVÉHO FORMULÁŘE](#) do 31. 5. 2025.

Ceny knihovnám a knihovníkům

Kromě ocenění Knihovník Ústeckého kraje mohou aktivní knihovníci nebo jejich knihovny získat i další tituly, mj.:

MARK – podpora a ocenění mimořádných tvůrčích aktivit mladých knihovnic/knihovníků ve věku do 35 let, uděluje SKIP

- <https://www.skipcr.cz/oceneni/mark>

DRAK – regionální ocenění knihovníků Ústeckého kraje, uděluje SKIP Drsný Sever

- <https://www.skipcr.cz/regiony/06-drsny-sever/aktualne/drak-drsny-aktivni-knihovnikknihovnice>

Knihovna roku – ocenění inspirativní činnosti knihovny, uděluje Ministerstvo kultury

- <https://mk.gov.cz/knihovna-roku-cs-583>

Standard pro dobrou knihovnu a jeho naplňování na Ústecku

Metodický pokyn k vymezení standardu veřejných knihovnických a informačních služeb poskytovaných knihovnami zřizovanými a/nebo provozovanými obcemi a kraji na území ČR vydává Ministerstvo kultury, ten aktuální platí od roku 2023.

Pokyn stanovuje základní kvantitativní a kvalitativní podmínky pro poskytování knihovnických služeb pro knihovny zřizované a/nebo provozované obcemi a kraji na území ČR, zapsané v evidenci knihoven Ministerstva kultury.

Jeho ustanovení mají povahu doporučení, pokud nejsou totožná s ustanoveními platných právních předpisů, zejména knihovního zákona.

Některé doporučené hodnoty se liší dle velikosti obce (viz tabulka), jiné ukazují ideální standard platný pro všechny knihovny bez ohledu na velikost jejich sídla.

Knihovny by měly být umístěny v **centru obce** (v docházkové či dojezdové vzdálenosti do 15 minut).

- *splňují všechny naše knihovny*

Knihovny by měly disponovat **dostatečným prostorem** – nejméně 60 m² na 1 000 obyvatel.

- *nesplňuje žádná z našich knihoven (u obcí menších se nevyhodnocuje)*

Na **tvorbu knihovního fondu** a informačních zdrojů by mělo být každoročně vydáváno alespoň **30–55 Kč na 1 obyvatele**.

- *v roce 2024 splnil Přestanov*

Ročně by mělo být **obměněno alespoň 7 % knihovního fondu**.

- *v roce 2024 splnil Přestanov*

Knihovny by měly mít svou vlastní **webovou doménu**, příp. by měly být informace přístupné na webu obce.

- *až na výjimky (4) splňují všechny*

Online by měl být zpřístupněn **elektronický katalog** (vlastní, nebo prostřednictvím regionálního systému).

- *splňují všechny naše knihovny*

Své vlastní **kvalifikaci a vzdělávání** by měli knihovníci a knihovnice věnovat nejméně **48 hodin ročně**, ti s úvazkem do 15 hodin týdně pak alespoň **8 hodin ročně**.

- *v roce 2024 splnily Povrly*

Knihovny by měly dle svých možností **spolupracovat se vzdělávacími institucemi** v místě (MŠ, ZŠ apod.) a poskytovat **služby i uživatelům se specifickými potřebami** (důležitá je bezbariérovost budovy i služeb).

Knihovny by měly pravidelně **zjišťovat spokojenost** svých uživatelů se službami (tj. **každých pět let** realizovat např. dotazníkové šetření).

počet obyvatel	počet provozních hodin pro veřejnost týdně	počet studijních a relaxačních míst pro uživatele knihovny	počet veřejně přístupných počítačů připojených k internetu	počet vzdělávacích, kulturních a komunitních aktivit knihoven
do 500	4–10	4–5 (Habrovany)	1–2 (Habrovany, Ryjice, Zubrnice)	4–6
501 – 1 000	5–15 (Malečov, Přestanov, Velké Chvojno)	6–8 (Malečov, Velké Chvojno)	2 (Malečov, Velké Chvojno)	6–20 (Velké Chvojno)
1 001 – 3 000	15–23	9–10 (Chabařovice)	2–3 (Chabařovice, Libouchec)	20–40 (Chabařovice)
3 001 – 5 000	23–28 (Trmice)	10–18 (Trmice)	3–4 (Trmice)	40–80 (Trmice)

(pozn.: Tabulka ukazuje hodnoty relevantní pro knihovny v obcích Ústecka, jsou do ní zahrnuty jen menší obce. Ve skutečnosti je rozsah indikátorů dle velikosti sídel širší. V závorkách jsou uvedeny obce, jejichž knihovny daný standard v roce 2024 splnily.)

Okresní metodické oddělení Knihovna Ústeckého kraje, příspěvková organizace Na Schodech 4 400 01 Ústí nad Labem	475 220 811, kl. 299 okresnimetodika@knihovnauk.cz <u>https://www.knihovnauk.cz/pro-knihovny/okresni-metodicke-oddeleni/</u>
--	--

Zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven je podpořeno Ústeckým krajem.

ústecký kraj